

RESNICA

Uredništvo in uprav-
ništvo:

Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.

Oglasi po dogovoru.

Izhaja vsako soboto.

Naročnina:

za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.

Posamezna šte. 20 h.

Da more domovina po vsiljeni jej in sijajno prestani izkušnji zastaviti vso obilnost svojih bogatih pripomočkov za nov gospodarski in duševni razvoj, se morajo odstraniti vedno se ponavljajoči povodi za neprijetne razpore, ki slabe našo moč. Zato je treba pojasniti in izboljšati pogoje za skupno življenje posameznih narodov v državi.

Cesar Karel dne 25. maja 1918.

Svojim prijateljem!

Vi vstrajate! Nočete biti tam, koder jih je trenutno več. Nočete uživati udobnosti, ki jih nudi trenutje. Ne vleče Vas zgled tistih, ki so šli tje čez bodisi kot špekulanti, bodisi kot žrtve svoji kratkovidnosti, bolehnosti ali slabosti, bodisi slednjič kot žrtve tesnosrčnega umevanja svojih dolžnosti. Glede prvih se veselite da jih ni več med Vami. Niso Vas vredni. Drugim in tretjim velja Vaše plemenito pomilovanje. Ljubezni ne odrekate nikomur, mnogim tudi spoštovanja ne.

A Vi vstrajate! Ne diplomatizujete kot Pilat z zapeljano množico, ne uklonite se razburkanim strastem: trdno stojite kot naši skalnati velikani. Brez značajnosti Vas ne vleče, četudi obhaja trenutno orgije „zmagoslavja“.

Moška zavednost, ki je obvladala skozi toliko let naše vrste, ni izginila iz Vaših prsij, nasprotno, utrdila se je v trenutnih viharjih in nič Vas ne omaje. Vas vodi lastno prepričanje, lastno spoznanje, lastna — vest. Može Stel!

Jaz samujem in gledam na razburkano valovje in čudim se marsičemu in marsikomu. Moje srce pa je mirno. Ali se mi godi kar svet imenuje „krivico“? Ne pri-
svajam si sodbe, in ne pritožujem se. Vse-

kako je bolje krivico trpeti kot delati jo. — Toliko pa rečem radostnim srcem, da sem srečen na svoji strani vode, če tudi bi moral ostati — sam.

Pa vendar nisem sam. V Vaši družbi sem, in z Vami hodim po trnjevi poti... In ta steza me neizmerno bolj veseli kot široka cesta — onkraj vode.

Kot zreli može izvršujete, kar spoznavate kot svojo dolžnost. — Slabo Vas pozna, kdor sodi, da Vas vodi le ožir na mojo osebo. Poznam Vaša plemenita čutila do mene in hvaležen Vam sem in bom do zadnje ure. — Toda kar je za Vas odločilno, to je stvar: to so sveta načela, na ktera smo prisegli, za ktera smo delali in trpeli. To je skrb za resnični blagor našega ljudstva. Vi vidite, da so nekteri ubrali napočna pota, pota ki peljejo v pogin ljudstva. In ko to spoznavate, jim ne morete slediti pod nobenim pogojem in se ne daste premotiti po nobeni pretevi.

Čudni so sedanji časi. Revolucija duhov gre kakor električna iskra skozi narode sveta. Čudež bi bil, če bi šla docela mimo našega rodu. — Le naravno je, da tudi mi kaj občutimo. Visoko gre valovje človeških strastij. In tu se ločijo pota. Eni vidijo vrhunec modrosti v tem, da zaupajo temu valovju svojo ladijo, da tulijo z viharjem in — z volkovt. Vi pa niste pri njih.

Strast je slab gospodar. Vi vidite svojo vzvišeno nalogo v brzdanju strastij...

Vaša naloga je trenutno nehvaležna. A kakor viharju sledi solnce, tako gotova je Vaša prihodnost. Vremena se bodo zjasnila in narod Vam bo hvaležen, da ste vstrajali sredi viharja — da se niste kot bičevje uklanjali vetru. Na koncu konca uspeva le kar je solidno. Vaši nameni so čisti. Vaša načela prava, Vaša volja jeklena, Vaše srce plemenito, Vaša roka močna in mirna in hvali Vas Vaše delo. — Vi ste poklicani krmarji naroda...

Jaz sem obsovažen, izdan, opsovan — a vendar miren in zadovoljen, ker sem ostal zvest. Zavedam se, da nikdar nisem zvesteje in boljše služil svojemu ljudstvu, kot ravno sedaj! Kruha, ki ga mi danes režejo, sem vajen. Rezali so ga drugi ves čas meni in — onim.

Ta kruh se reže tudi Vam. Vi ste ga istotako vajeni. Kako visoko stojite nad onimi! Med Vami hočem biti zadnji in zadnji med Vami je neizmerno višji nego prvi onkraj vode.

Vremena se bodo zjasnila! Napočni Vam ura zadoščenja. Hvaležni narod Vas bo blagoslavljal, ker Vas ni omamila fatamorgana, temveč ste preko nje gledali jasnim očesom solidno realnost. Na tej realnosti se bo naš zdrav narod našel, na njej bo zgra-

LISTEK.

Sv. Ciril in Metod v luči nemške politike.

(Dalje.)

Slovanski misijon je bil vlom v pokrajino solnograško-bavarskega dela. To se je papežu tem ložje posrečilo, ker se je skliceval na to, da so Ilirik, Panonija in Sirmij že nekdanj stali pod oblastjo Rima. Nabodel je Rim Bavarce s tem, da je ustregel Slovanom glede porabe slovenskega jezika pri božji službi.

Kakor nalašč sta prišla dva slovenščine zmožna Grka, ki sta bila po mišljenju naklonjena Rimu. Ne vemo če sta papežu slučajno padla v naročje, ali ju je privabil. Za slabotnim Hadrijanom je zasedel papeški prestol Ivan VIII. A premalo duha sta imela, ta dva papeža, da bi bili Nikolajev načrt popolnoma izvedla.

V rimskem knjižničarju Atanaziju je imel filozof Konstantin dobro oporo, saj je prišel iz Soluna, kjer je nekdanj papež imel svojega vikarja. Grško kulturo ljubeči Atanazij je bil v prijaznih razmerah s Focijem in v to strujo spadata tudi Ciril in Metod

Konstantin je sprva šel za misijonarja na Krim in je tam našel kosti sv. Klemenca papeža, znamenitega učenca sv. Petra. Slovesno jih je prinesel v Rim, v baziliko sv. Petra. Za životopis sv. Klemenca je Atanazij dobil podatke od Konstantina, katerega Atanazij imenuje „moža velike svetosti in učitelja apostolskega življenja.“

Konstantin je prinesel še druge zaklade. Znal je ne-le slovanski jezik, kajti okoli Soluna so bivali tačas že Slovani, marveč je donesel seboj tudi slovansko abecedo. V Rimu je bil znan kot iznajditelj slovanskega pisma. Postal je tako slovanski Ulfilas, ustvaritelj slovanske književnosti.

Metod ni bil tako učen, bil je pa mož dejanja, kar je papežu ugajalo. Z njim se začne ok. leta 869. drugo dejanje naše zgodovinske drame v solnograški misijonski pokrajini, v Panoniji. Metod je imel čisto moderne slovanske vednosti. „Z novo pisavo je začel pokopavati latinski jezik in rimski nauk in oficijelno latinsko pisavo ter je spravljal ob veljavo mašo in čitanje evangelija in cerkveni oficij nemških duhovnov, ki so latinski maševali“ — tako ga opisuje neka solnograška obtožnica, ki hoče dokazati zgodovinsko pravo Solnograda na slovanski misijon v Korotanu in Panoniji.

V dragocenem spisu „conversio Bagoariorum et Carantanorum“ nam je ohranjen najstarejši del avstrijske zgodovine. Za nas je ta spis gotovo znamenje nevihte, ki se je potem razgrnila nad glavo vsiljenca, rimskega misijonarja (Metoda). Ta spis ni mogel biti namenjen, da bi bil odposlan v Rim, moral je služiti le kralju Ludoviku ali Karlmanu, njegovemu namestniku na Bavarskem, kot podlaga za potrebne korake. Nobena beseda v njem ne izda, da je bil Metod podpiran z vso veljavo Rima. Mi pa vemo, da ga je Hadrijan posvetil v škofa in da je bil poslan kot papežev legat a latere k paganom. To se je zgodilo po neki stari praksi in tega se Rim še dandanes drži, da v katoliških misijonih kmalu postavi svojega poglavarja, ki ima zvezo z Rimom in na katerega roko položiti se vsakdo boji.

Bavarci se pa tačas tega niso bali. Leto 870. je videlo zelo dramatično obravnavo. Grk Metod je moral pred sodni stol bavarskih škofov in tu niso ravnali z njim kakor z nadškofom, marveč kakor z vlomilcem. Znabiti jih je z ošabnim obnašanjem še dražil. Zastonj je klical po papeški razsodbi, s pestjo so mu dokazali, da imajo drugačne pojme o cerkvenem pravu. Tudi Rim je izvedel o udarcih. Ermanrih Pasavski, v ka-

dil svoj trdni dom ... Vi se bodele radovali — jaz pa, če tudi me ob uri prazniške radosti ne bo med Vami, bom zadovoljen in srečen. —

Bog z Vami!

Majnika meseca, 1918.

Dr. Ivan Šusteršič.

Črna sobota.

Jugoslovani k dr. Kramarju. Štajerci, Korošci in Kočevarji k cesarju.

Petindvajseti dan majnika, god sv. Vrbana, sobota pred sv. Trojico. Pomnili bomo ta dan! Eno leto po naši majniški deklaracije je prišel poraz, ki je razdril vse nade, katere so se stavile upravičeno v izraz jugoslovanskih želja.

Dobro je stala pred enim letom naša stvar, in če bi bili modro delovali na tem temelju, bi bili dosegli znaten napredek za naš narod. A nemila usoda je izročila vodstvo naroda v roke ljudem, ki so razdejali, kar je bilo s trudom zgrajenega. Dan za dnem so dajali nasprotnikom v roke orožje, s katerim so ti udarili sedaj ne le po Jugoslaviji, ampak po vsem slovenskem narodu. Na tej rani bomo krvaveli skozi cele robove.

Mi smo svarili, prosili, rotili. A bilo je vse zastoj. Kakor blazni so divjali dalje zaslepljeni „voditelji naroda“ in nam pripravili velik poraz.

Polom je popoln.

Dne 25. maja je sprejel cesar odpustanstvo Štajercev, Korošcev, Kočevarjev, ljubljanskih in tržaških Nemcev, ki so prišli protestirat proti jugoslovanski državi. Udeležba je bila mnogoštevilna in iz govorov se da soditi, da je bila dobro pripravljena kot velik in odločen udarec proti agitaciji za Jugoslavijo. To se vidi še zlasti iz načina, kako ta sprejem na dvoru obravnava vse časopisje.

Seidler je mislil: Samoodločba proti samoodločbi! Da se je šlo za veliko manifestacijo, ki naj slovesno pobije težnje po samostojni neodvisni narodni državi troednega naroda Srbov, Slovencev in Hrvatov, se vidi iz tega, da je cesar sprejel deputacije v navzočnosti ministrskega predsednika, s čimer je dobila cela prirediteljska politična akcija, za katero prevzame vlada vso ustavno odgovornost. Učinek je pa bil ta, da se ni le pobila Jugoslavija, ampak da se

je utrdilo stališče Nemcev na jugu monarhije.

To je dosegel Jugoslovanski klub s svojo brezglavo politikol!

Na pogorišču stojimo, in kaj nam preostane drugega, kakor da mirno pregledamo najprej, kaj se je zgodilo, preden preišljemo, kaj bo odslej storiti.

* * *

Korošce je vodil pred cesarja koroški deželni glavar. Naši jugoslovanski mladini so začeli divjo gonjo proti kranjskemu deželnemu glavarju, ker je — Slovenec!

„Kranjski deželni glavar nima zaupanja poslancev in ljudstva“ — to je bilo geslo, s katerim so nastopali v govorih, v časnikih in v privatnih pismih, katerih je mnogo tudi po župniških ljubljanske škofije. In zakaj? „Ker ne more biti politični voditelj, kdor je od cesarja imenovan za deželnega glavarja“ tako so utemljevali mladini svojo gonjo.

In sedaj vodi Slovence k cesarju koroški deželni glavar, poveljnik prostovoljnih strelcev — nemški baron! Uspeh mladinske politike!

Urednik „Mira“ hodi po Kranjskem po narodnih veseljah razdirat, kar je naša duhovščina v mnogoletnem boju zgradila. Zakaj beži iz Koroške, koder je narodno delo tako krvavo potrebno? Gospodje v Celovcu so napravili zaupanje koroškega ljudstva in so prignali naš narod v nemški tabor. Koroški kmec vidi, da od praznih besedi gospoda Smodeja in tovarišev ne bo imel nič, in se je obrnil tja, koder vidi uspešno gospodarsko delo. Ponosno stoji sedaj koroški deželni glavar pred cesarjem in se sklicuje na to, da Koroški Slovenci stoje na njegovi strani in da nečelo imeti nič skupnega z Jugoslovani onkraj Karavank! Jugoslovansko politiko imenuje strup, pred katerim se naj obvaruje Koroška dežela.

Hkrati pa dolži jugoslovansko politiko protiaustrijskih teženj in se sklicuje na glasovanje v parlamentu, koder so Jugoslovani odrekli državi vojne kredite.

Konec koroške zahteve: Proč z Jugoslavijo, utrditev deželnih mej, nedeljivost Koroške. Vlada je premišljevala, kako bi na Koroškem uredila slovensko okrožje z narodno avtonomijo. Sedaj pride koroški deželni glavar kot voditelj Slovencev, in zahteva, da se to ne zgodi, ampak da ostanejo Slovenci z Nemci združeni. Cesarja pa prosi, da naj z majestetično močjo in silo jugo-

slovansko agitacijo ustavi kot državi škodljivo.

Tak uspeh je dosegel jugoslovanski klub na Koroškem.

* * *

In na Štajerskem? Zdaj vidimo, zakaj je dr. Korošec svoje „delovanje“ prenesel na Kranjsko. Polom na Štajerskem se naj zakrije s kričanjem na Kranjskem.

Rdečica sramu nas obliva, ko nastopa pred cesarjem kot voditelj Slovencev — urednik „Štajerca“ znani Linhart, rojen Nemec, svoj čas socialni demokrat v Ljubljani. Ko si pusti dr. Korošec na Kranjskem ploviti kot narodnemu voditelju, pa na Štajerskem kot voditelj Slovencev nastopa urednik „Štajerca“.

Linhart govori cesarju o notranjem sovražniku, ki razdira državo in hoče blazne politične ideje uveljaviti in prosi cesarja, naj prepreči jugoslovansko revolucijo.

Kakor je na Kranjskem mladinska politika pomagala le liberalcem in Nemcem, tako ima korist od nje na Štajerskem le nemškutarsko štajercijanstvo. Iz političnih grehov dr. Koroščevih profitira — Linhard.

Hujše se propad dr. Koroščeve politike ni mogel označiti, kakor da je postal na najvišjih mestih kot politični voditelj slovenskih Štajercev mogoč — Linhard. Gospodje v Mariboru, ali se vam sedaj kaj svita? Vsa slovenska duhovščina na Štajerskem bo še bridko obžalovala, da se ni izpočetka ustavila taki politiki, ki ji mora samo izpdkopati ves ugled.

* * *

Posebno poglavje zasluži ptujski župan Ornič. Govoril je sicer s cesarjem v takem tonu, da ga izgovarja samo njegova jako pomanjkljiva izobrazba.

Naš cesar je res jako demokratične narave, da prenese tako neotesanost.

Ornič je namreč zahteval od cesarja kratko malo, da naj prekine ustavo, da naj preko parlamenta jugoslovansko agitacijo zatire, naj oktroira nemščino kot državni jezik, naj Dalmacijo in Galicijo izloči, in jima da samoupravo, da bodo imeli Nemci večino v Avstriji.

Da je Ornič kaj takega rekel, ni nič čudnega. Ampak da je vlada pripustila tak govor pri avdijenci, to je pa nekaj čudnega. Saj mora vsak govornik pri taki priliki, o kateri izide potem uradno poročilo, dati svoj

terem se je kuhala jeza še iz Bulgarije sem, bi ga bil pretepel s konjskim bičem, ako bi mu ne bili drugi zabranili. Službo so Metodu vzeli. Potem so ga vtaknili v neko samostansko ječo. Tudi je moral v zimskem mrazu in slabem vremenu pod milim nebom dlje časa delati pokoro. Ko so enega zlodejcev, Anona iz Freisinga, ki je bil vrh tega še oskrbnik papeževih posestev na Nemškem, v Rimu poprašali po Metodu, se je kar na kratko zlagal, da ga ne pozna. Predrznost Bavarcev je po mnenju papežev presegala ne le oblake, marveč tudi nebo rekli so: ako bi kdo hotel objokovati njihovo tiransko, zverinsko izkvarjenost, bi ne zadostovale solze Jeremijeve.

Toda ta izkvarjenost je čez tri leta zmagala. To bi se ne bilo zgodilo, ako bi je ne bil branil kralj, ki ni hotel priznati nove, ali kakor so rekli stare nadškofije panonske. Znabiti za Metodom še nekdaj tiči zadej, znabiti se Nemci Rastislava z Morave zato vjeli, oslepili in zaprli, ker je bil v zvezi z Metodom in se je bilo treba bati obeh.

Pa tudi za bolgarsko zadevo je Rimu odklenkalo. Na carigradskem cerkvenem zboru je Bolgarija dobila svojega patrijarha.

Dokler je živel papež Hadrijan, je bil

rimski slovanski misijon dejan v kot. Papežu Ivanu VIII. se je pa v začetku l. 873. posrečilo, da je oprostil Metoda iz ječe. Poslal je posebnega legata, Pavla iz Ankone, ki naj bi poučil bavorske škofje, pa tudi kralja, o cerkvenem pravu. Pavel je imel nalogo Metoda postaviti nazaj v njegovo čast in ne brigati se za razsodbo Bavarcev, nego obe stranki povabiti pred sodišče v Rim. Obe stranki! Tudi Metod bi se bil moral v Rimu opravičevati o tem, zakaj je maševal v slovanskem jeziku, ko mu je bilo prepovedano. Pavel bi bil moral iti na Moravo in tam vkljub vojnim razmeram iti z njim k Sventopolku, nasledniku odstavljene Rastislava, ki je pa že tudi nastopil Nemcem sovražno pot svojega strica. Kmalu nato so umrli nemški škofje Adalvin v Solnogradu, Anno v Freisingu in Ermanrih v Pasavi. Metod je bil pa prost in njegovo panonsko nadškofijo so morali priznati tudi Nemci.

Nad časom, ki je zdaj prišel, leži gost pajčolan. Metod je, ali storil svojo dolžnost, ali pa se je mirno odtegnil papežu iz vidika. Četrto dejanje drame se igra na Moravskem. Metod je zapustil Koceljevo knježevino ob Blatnem jezeru, znabiti zato, da bi ne dražil Solnograjcev, in se preselil v Sventopolkovo deželo. Po Koceljevi smrti je bilo slovenske

knježevine ob Blatnem jezeru konec in nemški grofje so zopet zavladali ondi. Tudi Moravska je postala odvisna in je morala od l. 874. Nemcem plačevati dan. Ko se je l. 876. po smrti Ludovika Nemškega razdelilo vzhodno frankovsko kraljestvo, je dobil Karlman Bavorsko, Panonijo in Koroško in zraven še kraljestvi čeških in moravskih Slovencev, Paonija in Koroška sta se smatrali tedaj kot nemški deželi, Češka in Morava pa sta bili pridruženi kraljestvi in sta ohranili še nekoliko samostojnosti.

Prišla so sumničnja glede Metodove pravovernosti. Barbarški Bavarci so tedaj nekako prav videli, kajti Metod je s svojim slovanskim pismom in sofističkim razumom ogrožal rimski nauk. Celo Sventopolk je dobil pomisleke, če Metod prav uči, zato je poslal duhovna Ivana iz Benetk k papežu. Ta se ni malo ustrašil. Brž pozove Metoda v Rim, da bi izvedel, če še uči, kakor se je ustno in pismeno zavezal. Metod pride po letu 880 v Rim in se opraviči pred papežem. Sventopolk dobi od papeža slovesno naznanilo, da je bil Metod za pravovernega spoznan. Zato mu papež Ivan dovoli tudi slovensko mašo, vendar tako, da naj evangelij najprej čita latinsko, potem pa slovensko. (Konec prihodnjic.)

govor vladi v pregled, in to se je brez dvoma zgodilo z Ornigovo govorniško umetnino.

Ornigu je očitno vlada privolila, da on kot „glas ljudstva“ pove to, kar si vlada želi, česar pa ona povedati ne more.

Ministrski predsednik Seidler zopet obravnava s strankami, kako bi dosegel vladno večino v državni zbornici za proračun. A upanja na uspeh ni mnogo. Zaključenju državnega zbora pa nasprotujejo nemške stranke. Zato je pa vlada porabila modrija Orniga, da je kot nemško zahtevo proglasil prekinjenje ustave in izrazil zaničevanje državnem zboru, ki ga imenuje „hišo prepira, od katere ni ničesar pričakovati.“

* * *

Nastopili so tudi kranjski Nemci, ki so prosili cesarja za pomoč proti jugoslovanski agitaciji. Kočevje je poslalo kar dva govornika. Dekan Erker, ki je govoril od vseh še najzmernejše, se je postavil v popolno nasprotje z ljubljanskim knezoškofom, ker se je pridružil protestom proti deklaraciji. Tudi Kočevski župan Loy je govoril o jugoslovanskih težnjah kot o veliki nevarnosti za monarhijo. Ljubljanski Nemci so po Pammerju prosili cesarja za varstvo proti jugoslovanom.

Vsakdo ve, da Nemcem na Kranjskem ni nič hudega, ampak da se solnčijo v popolni gorkoti vladne milosti in zaščite. Tudi ne vedo sami nič povedati o kakšnih krivicah. A porabili so to priliko, da pred svetom nastopijo in da še bolj utrde svoje stališče.

In kdo jim je dal tako ugodno priliko?

* * *

Tudi tržaški Nemci so nastopili. Oni stoje na stališču avstrijskonemške gospodarske skupnosti in upajo od nje prosih Trsta. Trdijo, da je italijanska iredenta strta za vselej, a sedaj se obračajo proti „rovarjenju slovenskih krogov“. V jugoslovanski državi vidijo največjo nevarnost zase in za državo.

Tržaški Nemci so vendar svoj čas bili združeni z italijansko iredento proti jugoslovanskemu življu. Zdaj pa odklanjajo Nemci Italijane — v istem času, ko se naši vrtočlavi Jugoslovani družijo z laško iredento. Jugoslovani gredo k dr. Kramarju v Prago bratit se z Italijani, da jih vlada z očitkom veleizdajniških teženj pošlje domov, tržaški Nemci pa gredo k cesarju ga zagotavljat, da se more država sedaj edino le nanje zanesti.

Pred enim letom se je govorilo, da so Slovani najboljši varhi monarhije na jugu. Da se sedaj ravno nasprotno govori je za sluga dr. Rybařa in Jugoslovanskega kluba.

Če bi Nemci naročili dr. Rybařu njegovo politiko, ne bi mogel bolje delati za povzdigo nemštva na jugu!

Odgovor cesarja.

Ne to, kar so govorili zastopniki v deputaciji, ampak to je važno, kar je govoril cesar. Cesarjeve besede napovedujejo bodoči državni kurz, kakor ga določa sedanj položaj. S tem se mora računati kot z dejstvom.

Cesar je pred vsem zagotovil Nemcem, da bo njihove želje resno in dobrohotno upošteval. Odstraniti hoče povode za neprestane narodne spore, ki slabe moč države.

Glede dežel je rekel cesar:

Kakršnekoli izpremembe se izvrše v ustavi, trdnost državnega ustroja se ne sme zrahljati. Zgodovinske pravice in izročila dežel se ne smejo odpraviti, ampak se mora ozir jemati na posebne razmere v vsaki deželi.

Glede jugoslovanske agitacije je cesar rekel Korošcem:

Moja vlada ne bo zamudila, da se ustavi z vsemi postavnimi sredstvi agitacijam katere ogrožajo moč in sklenjeni ustroj države.

Štajercem, Kranjcem in Tržačanom je rekel cesar:

Zahvaljujem se Vam prisrčno za izjavo toplih patriotskih čustev v imenu tako vrlega prebivalstva. Rad se spominjam pri tej priliki nešteti dokazov požrtvovalne zvestobe napram cesarju in državi, ki jih je to mojemu srcu blizu stoječe prebivalstvo vsak čas in zlasti tudi v težkih dnevih vojne prineslo. Z velikim zadoščenjem sem si svest, da morem vedno računati z njimi in prebivalstvo sme pričakovati z vso gotovostjo isto od mene. Veseli me, da slišim iz Vaših besed resnično povzdigujoče soglasje čustev pri obeh narodih, ki živita na istem ozemlju ter da morem videti v tem nov dokaz resničnega dobro avstrijskega duha, ki ve s prevdarno složnostjo narodnosti zbirati ljudstva v višjo mogočno in blagodatno enoto. To je cilj, ki ga moramo imeti vsi neomajno pred očmi.

Marsikaj izmed pogojev za narodni in kulturni razvoj posameznih narodov je pri nas potrebno izboljšanja in moja vlada se marljivo trudi, najti pota za vse strani zadovoljujočo rešitev teh temeljnih vprašanj. Taka rešitev se more izvršiti samo v avstrijskem okviru. Ona ne sme ogroziti historičnih posebnosti dežel in trdnosti njih skupnosti, ne sme ogroziti svobode naših velikih gospodarskih potov, duševnih in materialnih podlag za skupnost sile in procvita naše državnosti.

Zato ne skrbite da bi se mogla proti neomajnemu vstrajanju pri teh vrhovnih smereh izvršena agitacija neovirano razširiti, še manj pa za bodoči razvoj stvari resnično uveljaviti in prepričani bodite, da bo našla avstrijska misel, ki ste ji dali v svojih besedah tako prepričevalno iz srca prihajajoče in do srca segajoče duška, v meni vedno močno, nikdar prenehajočo oporo.

Deputaciji žena pa je cesar toplo govoril o bodočem miru, ki je „najvažnejši cilj njegovega življenja“. Nato je pa v besedah velikega priznanja govoril o zaslugah Nemcev za državo, jih zagotavljal, da se veljava nemštva v državi ne bo nikdar zmanjšala in da se bodo od strani države njihove želje upoštevale v duhu hvalečnosti, ki si jo je nemški narod zaslužil s svojim zadržanjem v zgodovini in v sedanj vojski.

Tako je tudi nemško ženstvo dobilo od cesarja svojo pohvalo. In to se je zgodilo v času, ko je jugoslovansko ženstvo šlo v Prago po blagoslov k — dr. Kramarju!

* * *

To so sedaj dejstva. Prepričani smo, da ta uspeh njihove politike ne bo jugoslovanskih politikov izmodril. Slepili bodo ljudstvo še dalje in mu slikali položaj ves drugačen, kakor je, edino le za to, da bi sebe ohranili na površju.

A slovenski narod jih bo klical na odgovor, ker trajno čelga naroda ni mogoče imeti za norca.

25. maj je bil zasluga Jugoslovanskega kluba. V to zaslugo se pa delita tudi Narodna in Katoliška tiskarna, ki sta svoje liste postavili v službo laži in slepljenja, ki se sedaj bridko maščuje nad slovenskim narodom!

Še enkrat — nemška avdi-jenca.

Kakor poročamo na drugem mestu je cesar Karl sprejemal zastopnike „alpskih“ Nemcev iz Štajerske, Koroške, Kranjske

in Primorja. Pri tej priliki so se menjavali govori.

Nikakor ne podcenjujemo takih sprejemov, a mi jih tudi ne precenjujemo.

Naš cesar je konstitucionalen vladar. Vsak njegov političen čin se krije po odgovornosti vlade. Vlada je odgovorna, v danem slučaju ministerski predsednik vitez Seidler, nikakor pa konstitucionalni vladar. — Gre se za vladno stvar, ne pa za cesarjevo, za vladne načrte, nikakor za cesarjeve! — Skratka, nemške avdi-jence spajajo v akcijski krog Seidlerjeve vlade, stoje in padejo ž njol!

Ko smo to ugotovili, si dovoljujemo sine ira et studio nekaj opazk. —

Pred vsem se nam zdi zelo neumestno in še več kot neumestno, da je vlada potegnila v taki meri krono v dnevne strankarske — homatije. Krona stoji nad strankami, kroni stoje vsi narodi države enako blizu. Velikanska napaka vlade je, če izrabi sijaj krone za samopridne aspiracije in na vselej čudne mahinacije posameznih političnih strank. Najmanj bi pa vlada smela to storiti v korist tistih alpskih nemških nacionalcev, ki so največ krivi, da so na slovenskem jugu Avstrije nastale tako neznosne razmere. — Le še pohlepni laški iredentovci in pa nezmožna lokalna birokracija imata poleg te vrste alpskih Nemcev svoje zasluge. Tukaj tiči vir avstrijske nesreče v južnih, jadranskih deželah. In namesto da bi vlada mašila te vire in krotila grešnike — se je podala v roke grešnikov in je postala njihov eksekutor. — Pa vse to bi nas še toliko ne bolelo, saj vlade prihajajo in odhajajo. Trajna škoda, ki jo je zagrešil Seidler je ta, da je ljubljeneza cesarja spravil v položaj, v katerem videti ga, boli milijone zvestih državljanov. ... V čigavo korist je to? V korist Avstrije gotovo ne. —

Druga opazka, ki se nam nehote vsiljuje, je, da so se štajercanski odposlanci predstavili cesarju kot „Slovenci“. To prevaro bi bila vlada lahko opustila, če iz drugega vzroka ne, vsaj iz dolžnega spoštovanja do cesarja! Ljubljanski socialdemokrat in nemškutar Linhart kot reprezentant štajerskih Slovencev! To je slika za drug kraj, samo ne in pod nobenim pogojem za cesarjev dvor! —

Tretja opazka:

Seidler je sprejel v svoj program popolno žrtovanje koroških Slovencev. To sledi jasno iz dveh dejstev. Prvič iz govorov, ki so se menjavali pri sprejemu koroške deputacije, kjer je nadvladala nota o enotnosti „koroškega ljudstva“. Drugič pa tudi iz dejstva, da se je sprejela koroška deputacija posebe, akoravno za to ni bilo sicer nobenega pravega povoda. Če so šli vsi drugi skupaj — okroglo stotine ljudij — bi se bila prav lahko pridružila še koroška dvajseterica. — Toda Korošci so bili posebej sprejeti, in reklo se je pri sprejemu naravnost, da se imajo želje koroških zastopnikov upoštevati. Koroški Slovenci so tedaj slovesno obsojeni na smrt. —

Tako daleč smo prišli l. 1918, mesca maja, komaj eno leto po majski deklaraciji 1917. „Naša stvar izvrstno stoji“ (dr. Korošec poleti 1917)!

Ali je res moralo tako priti? Ali je res bilo modro in edino pravo, delati tako „politiko“ od slovanske strani, da so morali nemški nacionalci dobiti odločilni upliv na najvišjih mestih? Nam se zdi da ne! Majska deklaracija je bila dobra in pametna. Taktika ki se je uporabila za njeno uresničenje, je pa bila za nič in je pokvarila dobro in pametno stvar, namesto da bi ji služila. —

Današnjavlada je pa ubrala najslabša pota. Tega, kar je sedaj storila, ne upravičuje ne Trumbićeva politika ne Koroščeva

„politika“. Vlada pravi, da hoče braniti državo — v resnici pa ji na ta način slabo služi. Tako ne gre! —

Zanimiva reminiscenca.

Bilo je za časa papeža Leona XIII. in „železnega kanclerja“ Bismarcka. Nemški kancler je zahteval od državnega zbora takozvani „septenat“, t. j. da se vojne potrebe ščine nemškega cesarstva določijo vnaprej za sedem let. Šlo se je tedaj za zgolj politično zadevo. Katoliški „Centrum“ ki ga je takrat vodil belolasi starček slavni Windthorst, se je branil glasovati za to predlogo, ker je v njej videl prozoren namen, osvoboditi vlado skozi dolgo sedemletno dobo od parlamentarnega upliva, t. j. od odločujočega upliva atol. „Centruma“. Bismarck, ki brez „Centra“ ni mogel dobiti večine za svojo zahtevo, se je obrnil na papeža Leona XIII. slavnega spomina, naj bi vplival na katoliški „Centrum“ v prilog vladni zahtevi. Prekanjenemu lisjaku se je res posrečilo pregovoriti slavnega papeža v tej zgolj posvetni zadevi in Leon XIII. je izdal na „Centrum“ poziv, naj glasuje za „septenat“. Toda Windthorst in ž njim skoraj ves katoliški „Centrum“ — se je uprl.

V zgodovinskem govoru je Windthorst javno na za vse čase znamenitem shodu označil stališče katoliškega „Centra“ napram papeževi zahtevi. Povdarjal je globoko spoštovanje in brezpogojno vdanost katoliškega „Centra“ do sv. Stolice in osobito do osebe takratnega slavnega vladajočega Leona XIII. v vseh verskih zadevah. Povdarjal je ob enem popolno svobodo vernih katoličanov v vseh političnih in posvetnih stvareh. Izrekel je svoje iskreno obžalovanje, da v danem slučaju katol. „Centrum“ papeževi želji ne more ugoditi, ker se nahaja sv. Oče v zmoti, premoten po Bismarcku.

In pri tem je ostalo, četudi je manjšina tesnosrčnih katoličanov zavzemala nasprotno stališče. Ker ni bilo dobiti večine za vlado, je bil nemški državni zbor razpuščen in katol. „Centrum“ je moral prestat eno najhujših volilnih borb. Pod brezobzirnim vladnim pritiskom je zgubil takrat čez dvajset mandatorov, a ostal je trden in zvest svojemu stališču. Pozneje se je jasno izkazalo, da je Windthorst s to svojo odločno doslednostjo storil eno največjih uslug na Nemškem. Omeniti je še, da je ogromna večina katol. duhovščine zvesto vstrajala ob strani Windthorsta.

Papež je več kot škof, nemški „Centrum“ je najuglednejša katoliška stranka na celim svetu. Windthorst ni bil — luteranec. Bil je eden najuglednejših katoličanov vseh časov. In Leon XIII. ga ni — preklinjal in tudi ne preklinjati pustil, pač pa ga je blagoslavljal. Tudi v tem se je pokazala vsa veličina Leona XIII., da je spoznal opravičenost Windthorstovega stališča. Ecce pontifex maximus! —

Nov način zasege kmetijskih pridelkov.

V zadnjih dneh smo čuli več predlogov kako naj se uredi zasega, oziroma pobiranje ali oddaja kmetijskih pridelkov. Znanemu prof. Sedlmayrjevemu načinu, četudi različen, pa je v bistvu vendar le podoben oni predlog, po katerem naj bi vsak kmetovalec imel od hektara obdelane zemlje oddati gotovo količino, ki se je za žita že tudi imenovala v številkah (550 kg na ha). Mi smo s tem načinom in z enkratno oddajo zadovoljni, vendar kar na slepo ne moremo pritrditi številki, ki se je imenovala radi množine, katero bi bilo od vsakega hektara

oddati. Merodajnim oblastim kličemo še pravočasno v spomin, naj sistema ne uredijo popolnoma šablonski, kakor se je to doslej in pri vsaki priliki dogajalo. Oddajo je vsekako individualizirati, ker bi pri šablonskem postopanju naenkrat bile gotove dežele preveč prizadete, morda celo popolnoma izčrpane, druge pa bi imele vsega še v izobilju. Glede množine oddaje bi bilo na podlagi po posameznih deželah iz več desetletij ugotovljenega povprečnega donosa napraviti nek gotov ključ, po katerem bi država zasegla potrebne množine. V alpskih deželah in to celo v naši deželi ali celo v kraških deželah pridelki na hektar gotovo ne bodo ob enakih produkcijskih razmerah enaki, ampak bodo v sudetskih deželah najvišji, za njimi pridejo alpske, potem šele kraške dežele med katere spada z dobro tretjino tudi Kranjska. Nasvetovana množina oddaje na hektar mora potemtakem seveda biti v alpskih in kraških deželah primerno nižja kakor v sudetskih oziroma; ako na tak način država za nepridelovalce ne bi mogla že vnaprej računati, da dovolj dobi, tedaj bi se imela množina oddaje za sudetske dežele zvišati in naj bi za nas veljala sedaj nasvetovana množina. Vsekako mora biti med omenjenimi, velikimi pridelovalnimi deželskimi okoliši gotovo razmerje. Pri ugoditvi razmerja pa se ne bi smelo ozirati na podatke statističnih komisij, ker taka podlaga prav gotovo ne bo mogla biti pravilna. Gotoveje bi se prišlo do uspeha, ako se najprej ocenijo vremenski odnosi, vegetacijske razmere, naravna in umetno ustvarjena moč zemlje itd. Na tej podlagi bi dobili tedaj ali prav dobro, ali dobro, ali srednjo, slabo ali prav slabo letino, množino pridelka pa bi se dalo izkalkulirati iz prejšnjih dolgoletnih letnih poročil kmetijskega ministerstva. Na ta način potem ne bi bilo mogoče, da se naenkrat pridelava v bogatih, rodovitnih sudetskih deželah ob istih vremenskih in drugih razmerah na hektar ravno toliko ali še manj kakor v alpskih ali celo kraških deželah. Pred vojno smo bili Kranjci reveži in smo na hektar pridelovali v najboljšem slučaju komaj polovico onega kot Čehi in Moravci, da celo pri nekaterih sadežih smo dosegli komaj četrtino, med vojno smo še vedno ostali pošteti, pridelke smo napovedali take kakor so bili, druge so lagali. Imeli smo naenkrat toliko pridelka na hektar kot kmetje v sudetskih deželah v katerih korist je statistika lagala. Zatorej naj se za podlago vzamejo pridelki iz prejšnjih desetletij pred vojno, potem pa naj se določi razmerje po katerem bomo dajali svoje pridelke od hektara na podlagi posetvene statistike, ki se bo izgotovila po naročilu urada za ljudsko prehrano tudi letos. Tako bo pravično, bo moralo biti prav za vse.

Jugoslovansko vprašanje.

Kaj je Ivo Vojnoviča v Pragi najbolj ganilo.

(Po „Slovenskem Narodu“.)

Ivo Vojnoviča so v Pragi peljali v zavetišča otrok, ki jih je ustanovilo „Češko srce“. „Slovenski Narod“ poroča, da je pesnik ondi videl riž ... in pesnik je tužno vzdihnil, da ni že skoraj štiri leta okusil — rižota. In funkcionarji so dali napraviti za gospoda Ivo rižoto. In pesnik se je zahvalil s takim-le pismom: „Drago Češko srce!“ Mislim, da je to prvi put jedan risotto nekoga ganilo, a po gotovo pjesnika! A ipak se to dogodilo! „Češko srce“ je samo kardo, da pretvori i jedan risotto u pjesmu dobrote i ljubeznosti.“

K tej rižoto-poeziji praški dopisnik „Slov. Naroda“ resno dostavlja: „Srečni smo, da moremo osrečiti vse naše drage brate, bodisi na ta ali na drugi način.“

Čudno namigavanje.

„Slovenski Narod“ je v soboto 25. maja 1918 v dopisu iz Prage zapisal: „Pred enim letom — kje smo bili? In pred sedemdesetimi (1848), ko se je 20. maja Dunaj zviljal v revoluciji in je cesar bežal v Inšpruk? Čemu ta zveza o našem položaju in o begu cesarjevem?“

Kar velja za Nemce — to za Italijane!

Na shodu v Št. Vidu nad Ljubljano so sklenili tudi resolucijo proti vrivanju tujcev, ki hočejo priti v posest našega morja. Podpišemo! To pa mora veljati tako na naslov Nemcev, kakor na naslov Italijanov. Kakor po krivici naša vlada podpira težnje Nemcev po Adriji — tako podpira antanta težnje Italijanov po našem Trstu. Zato smo mnenja, da bi se tozadevna resolucija morala odločno glasiti na obe strani. Jadransko morje je naše in ne sme biti ne nemško, ne italijansko. Močen slovenski in hrvaški živelj ob Adriji je v eminentno avstrijskem stališču — to moramo vedno in vedno povdarjati napram vsem ciljem Velike Nemčije in napram vsem ciljem Italijanov in Angležev!

Italija še vedno zahteva Trst.

Italijanski ministrski predsednik Orlando je govoril 24. t. m. govor, v katerem je naglašal med drugim sklep Italije, da se bori naprej in da zahteva Trst. Opozarjal je, da podvzame sovražnik obupni poskus s strašno silo proti Italiji in njenim zaveznikom in izjavil, da veže države sporazuma slovesen akt na življenje in smrt. Francoski odposlanec Simon je opozarjal, da dokler traja vojska je prišel francoski minister zdaj prvič v Italijo, da odkritosrčno govori italijanskemu narodu. Prinaša zahvalo svoje dežele. Narodni smotri se bodo dosegli: Alzacijo Loreno Franciji, Tridentinsko in Trst Italiji so zadeve svetovnega prava, ki se zanje vojskuje ves svet. —

In v Pragi so se „Slovenčevci“ bratili z Italijani. Kdo je izdajalec slovenskega naroda in slovenske zemlje?

Italija in Srbija.

Da se bodo pospeševali gospodarski odnosi med Italijo in Srbijo, se je v Rimu v to svrhu ustanovila posebna trgovska agentura.

Antanta in Jugoslovani.

Bivši francoski municijski minister Thomas pravi glede najnovejših dogovorov med monarhijo in Nemčijo, da mora antanta sedaj s svojo silo in svojimi sredstvi pomagati Jugoslovanom in Čehom. — „Popolo d' Italia“ piše, opozorjujoč na vse živahnejši politični pokret Jugoslovanov in Čehov, da Italija ne sme opustiti prilike, da v tej zadevi podvzame odločilno akcijo. Iz Rima, pravi list, mora Italija odločno naglasiti pravico podjarmljenih narodov Avstrije do samostojnosti. Ako se italijanska vlada ne odloči za ta korak, pride inicijativa iz Pariza ali Londona, česar bi pa Italija ne smela dopustiti. „Popolo d' Italia“ pri tej priliki omenja nedavne vesti, ki so se pojavile v nekaterih pariških listih, ki so pod vplivom Clemenceaua. Po teh vesteh da se je francoska vlada odločila, da pri ostalih vladah antante podvzame korake, da se zahteve Jugoslovanov in Čehov sprejmejo v londonski dogovor.

Politični pregled.

General, ministrski predsednik?

Berolinska „Deutsche Tageszeitung“ piše povodom praških dogodkov, da je Avstriji treba energičnega generala za ministrskega predsednika. Tako čitam v „Slov. Narodu“.

Vojska se bo končala čez pol leta?

„Daily Telegraph“ piše: Vojska se odloči v bodočih šestih mesecih. Dvoboj med Nemci in Angleži odloči boj obeh skupin.

O politiki dr. Kramarja in njegovih prijateljev.

Grof Sternberg piše v „Moravski Orlici“: Ako bi Nemci plačali češke radikalce, da naj delajo Nemcem koristno politiko, ne bi mogli ti Nemcem bolj ugoditi, kakor s to politiko, ki jo dela dr. Kramarj s svojimi ljudmi.

„Narodne Noviny“ ustavljene.

Ker so bili „Narodni Listy“ v Pragi (glasilo Kramarjevo) ustavljeni, so začele izhajati „Narodne Noviny“. Policija je novi list ustavila, ker ni nikakršnega dvoma, da je nov list nadomestilo „Narodnih Listov“.

Komu so služile praške slavnosti.

Iz čeških krogov se poroča iz Prage: V češki javnosti se množe glasovi, ki se obračajo proti politiki državnopravne demokratske stranke dr. Kramarja. Tako list poslanca Klofača „Česky Socialista“, priobčuje težke očitke proti stranki dr. Kramarja ter ji očita sebično izrabljanje razburjenega položaja češkega naroda v strankarske namene. List izjavlja, da so pravzaprav praške slavnosti služile samo za to, da gospodoma dr. Kramarju in Rašinu podajo okvir za njihovo samoreklamo, dočim je bil večji del čeških poslancev popolnoma po gotovi metodi potisnjen v ozadje. Kar je oseb v Pragi povodom svečanosti „Narodnega Divadla“ dobilo besedo, so bili to samo nacionalistični frazeri. Praški dogodki so pustili v češki javnosti za sabo globoko nerazpoloženje.

Glasiło Staročehov „Hlas Naroda“ konstatira, da so se manifestacij na ulici udeleževali skoro samo polodrasli ljudje: dečki in deklice, katerih starost ni presegala 15 let. Od demonstrantov je bilo 80 odstotkov šolobveznih dečkov in deklic, ki gotovo niso ravnali po naročilu češkega naroda. Čudno pa je, da so poslanci izrabljali to mladino za antantno politiko.

Dnevne vesti.

Nekoliko več resnobe bi priporočali prirediteljem „taborov“. To kar smo videli v nedeljo v Ljubljani, je za predpust, ne pa za dneve resne narodne borbe. Dr. Korošca je iz Št. Vida spremljalo 15 voz, na katerih so sedela skoro sama dekleta v narodnih nošah in nekaj fantov z rdečimi marlami. Okolu in okolu skoro sami mladolletni fantiči in deklice. Spredaj so drveli štirje kolesarji, ki so ves čas upili: „Načelnik Jugoslovanskega kluba se pelje! Dr. Korošec se pelje!“ Občinstvo pa se ni vnelo tako, kakor je hotela ta ameriško cirkuška reklama. Ljudje so prihajali iz gostiln, a so na glas rekli: „To je pa bališ! Bališ se pelje!“ Ta družba se je potem ustavila pred knezoškofijskim dvorcem in kričala pred Marijaniščem. Dr. Korošec bi pač lahko imel toliko ozira do ubogih otrok v Marijanišču in do trpečih vojakov v ondotni bolnici, da bi si poiskal kje drugod stanovanje. „Marijanišče“ naj bi pa on in njegovi pristaši pustili pri onem tistem delovanju, za kakršno so ga dobrotniki namenili. Nedeljske „manifestacije“ v Ljubljani so zopet pokazale, kako malo resnobe je v voditelju „Jugoslovanskega kluba“. Ubogi ljudje, ki se dajo na tak način slepiti, da je po tej poti „Jugoslavija zagotovljena“. Zato pa nismo mi krivi, če Jugoslavije danes ni, ampak tisti, ki so se polastili vodstva in to svoje „poslanstvo“ tako neresno izvršujejo. Resolucije o „zaničevanju“ na shodu v Št. Vidu torej ni

bila naslovljena na pravi naslov. Zaničevanje zasluži neresno, površno, kričavo in blamažno polno delo aranžerjev takih taborov in njihovih oboževalcev. Po takem „delu“ mora boleti glava, zato se pa ni treba hudoovati na nas, ki smo to že naprej povedali in pošteno svarili!

Delo za g. Smodeja. Koroški deželni glavar se je pred cesarjem bahal, da zastopa 67 občin s slovenskim prebivalstvom, ki so se izjavile proti majniški deklaraciji. G. Smodej se teh občin izogiba.

Po praških dogodkih. Še tržaških Italijanov je sram praških dogodkov zato je tržaški „Assoziiazione Politica Adriatica“ protestirala proti Concijevemu nastopu v Pragi. Ta protest je tržaškim Lahom nasvetovala previdnost, ker se boje, da bi vlada ne nastopila proti njim. „Slovenčevci“ seveda poveljujejo Concija, ker jim je simbol tiste zveze z Italijani, katero želi dr. Kramarj. Pri „Slovencu“ so res popolnoma pozabili na pravila K. T. D. Policija je namignila dr. Kramarju naj zapusti Prago. Dr. Kramarj je moral iti v Zbraslav.

Ljudskemu učitelju v poduk in svarilo. Prizanesljivi „Slovenec“ z dne 21. maja 1. 1918 je prinesel na strani 4. notico: Iz učiteljskih krogov. Sledi dobesedno: Vsi javni uslužbenci, uradniki, sluge in še celo delavci in delavke v tobačni tovarni so dobili že v drugič letošnje leto: 1. januarja in 1. maja draginjske doklade po 300 do 400 kron. Kranjski učitelj že od 1. januarja 1918 za 1. 1918. ni dobil niti vinarja ne deželne ne državne doklade. Za 25 letno službovanje kot ljudski učitelj imam dnevno 2 K 66 vin. penzije, mesečno 66 K 66 vin. sedaj pri stokratni draginji. Da bi vsaj hodil sedaj Kristus zopet po zemlji, da bi nas učitelje nasitil z dvema hleboma in 5 ribami. Seveda bi morali biti hlebci veliki kot Šmarna gora in ribe pa sami morski somi. — Da ob splošnem pomanjkanju živil tudi učitelj občuti praznoto v želodcu je umevno. Konec notice je pa naravnost bogokleten in se čudim, da prinese katoliški list „Slovenec“ bogokletno notico; „Slovenec“, ki zadnji čas po mnenju gotovih krogov piše dostojno, pravilno, taktno. Vprašamo: po katerih katoliških načelih je dovoljeno zlorabljati ter smešiti besede sv. pisma in zgodbe sv. pisma tako učitelju kakor ljudem okrog katoliške tiskarne? Konec omenjene notice je ubožno spričevalo neznanja veronauka. Zato svetujemo „ljudskemu učitelju“, da si izposodi od ljudskega učenca II. razreda zgodbe sv. pisma (spisal g. Jožef Volc) in se dobro nauči zgodbo 19. na strani 47. — Jezus nasiti 5000 mož. — Zgodba pove, da je bilo nasičenih 5000 mož z 5 hlebi (kruhi) in 2 ribama in ne obratno kot piše „Slovenčev učitelj“. Ako „učeni“ učitelj ne utihne s svojim neznanjem verouka, mu bode učenec II. razreda dal dvojko. Kako naj učenec ki bolje zna spoštuje učitelja, ki javno prodaja svojo versko nevednost. Učitelju svetujemo, da se obrne na urednika „Domoljuba“, morda bi mu za 25 letno službovanje preskrbi iz Londona več orjaških jajec, kakor omenja zadnja številka „Domoljuba“ na strani 222 Sledi dobesedno: V Londonu je bilo te dni na dražbi prodano za 1200 kron orjaško jajce ptiča iz rodu aefornov, ki je nekoč živel na Madagaskarju. Jajce je imelo v objemu skoraj meter. Kakšna škoda, da ti ptiči ne žive v današnjih dneh in sicer pri nas! Kako prav bi prišlo gospodinjam, ko bi vsak dan imele vsaj eno tako jajce. — Dnevno eno orjaško jajce iz Londona poleg drugega, potem Šmarna gora ne bode napotu „znanemu učitelju“. K Mariji na Šmarno goro ali pa še dalje n. pr. Brezje v vojni stiski in sili pa samo po načinu verne, zaupljive prošnje kot nekdanji romarji pevajoč: Marija, k Tebi, uboge reve, mi zapuščeni vpijemo... To bode pravilno,

to bode dostojno, častno za katoliškega, slovenskega učitelja! Kolega.

Glasovi listov. „Neue Freie Presse“ z dne 18. maja t. l. o parlamentarnem položaju: „Jugoslovani so postali v zadnjih mesecih trabanti Čehov v taki meri, da vravnajo svojo taktiko enostavno po sklepih Češkega Svaza.

Kako delujejo socialni demokratje. Socialno demokratski dnevnik „Naprej“ se hvali: „Sodružica Josipina Trojer na Savi je pridobila v tem mesecu 74 novih naročnikov za „Naprej“. Sodr. Cvelbar, železničar v Ljubljani, je pridobil v par dneh 18 novih naročnikov. To naj si vzamejo v zgled vsi tisti, ki želijo imeti močno svoje strankino glasilo in stranko samo. Ako bi vsak izmed zavednih sodrugov napravil vsaj približno to, kar sta napravila za list omenjena dva, bi naš list imel še enkrat toliko odjemalcev.“ — Našim somišljenikom v posnemanje! Dejanja naj govore!

Kaj se zdi slovenskim socialnim demokratom prav. Na Ruskem je dedno pravo odstranjeno! Rada ljudskih komisarjev je sklenila odpraviti dedno pravo. Po smrti lastnika pripade vse njegove premakljivo in nepremakljivo imetje ruski republiki. Socialno demokratski „Naprej“ pravi na to: Prav je tako!

Vojaki, ki so od početka vojne na fronti bodo glasom sporočila domobranskega ministra z ozirom na številna vprašanja poslancev v dveh rokih vzeti iz fronte ter se dodele po 3 mesece v armadnem območju kot vežbalci tja dohajajočim četam.

Kakšna je mladina dandanes! Zasebni uradnik Josip Sattler na Dunaju je te dni srečal svojo sedemnajstletno hčer Leopoldino, ko je šla po ulici z nekim kadetom. Oče je ustavil dekleta in jo vprašal, s kom hodi. Dekle — punica v kratkem krilu — je predrzno zavrnila očeta, na kar ji je oče prisolil zaušnico. Gospodična pa je šla k sodišču, kjer je proti očetu vložila tožbo zaradi žaljenja časti. Na razpravi je oče rekel, da je tako postopanje nasproti očetu nesramno in nezaslišano; njegova hči je sploh predrzna. Tako je zadnjič poslala materi poročilo, naj ji nemudoma pošlje v kavarno vžigalice, ker hoče kaditi. Sodnik je opomnil dekleta, naj umakne tožbo, kar je po daljšem ubotavljanju storila z opazko, da se bo takoj obrnila na varuško oblast, da vzame njenemu očetu očetovske pravice nad njo.

Posledice poostrenih ukrepov proti tatvinam na železnicah so vedno bolj občutne. Na Pragerskem je stal vojaški vlak. Vojak, ki ga je stražil, je videl skočiti iz vagona nekega vojaka in ga pozval, naj se ustavi. Ker se ta ni hotel odzvati, je vojak streljal in zadel moža v glavo. Pozneje so dognali, da je bil ustreljeni vojak neki četo-vodja in komandant transporta.

Spremembe osebnega voznega reda na južni železnici. Počenši s 1. junijem t. l. se vozni red osebnih vlakov na glavni progi južne železnice nekoliko spremeni in sicer: Nočni brzovlak št. 5 Dunaj-Trst, vozi na progi Maribor-Ljubljana 20 minut kasneje, ter prihaja v Ljubljano ob 6.40 zjutraj, in odhaja ob 7.01 zjutraj. Dnevni brzovlak št. 1 Dunaj-Trst, odhaja iz Ljubljane ob 6.33 zvečer. Osební vlak št. 31 Dunaj-Trst vozi nekaj minut kasneje, iz Ljubljane ob 1.36 ponoči. Osební vlak št. 35 b Dunaj-Trst stal bode v Ljubljani 84 minut, ter odhaja ob 3.20 popoldne. Nočni brzovlak št. 6 Trst-Dunaj vozil bo nekoliko minut preje, iz Ljubljane ob 11.45 ponoči. Dnevni brzovlak št. 2 Trst-Dunaj ostane neizpremenjen. Osební vlak št. 32 Trst-Dunaj vozi nekaj minut preje, iz Ljubljane ob 2.47 popoldne. Osební vlak št. 34 Trst-Dunaj ostane neizpremenjen. Drugi vlaki za civilno prebivalstvo sploh ne pridejo v poštev.

Prememba posesti. G. Anton Pesek lastnik „Zvezne tiskarne“ v Ljubljani je kupil hišo Peter Lasnikovih dedičev v Wolfovi ulici za 350.000 K.

Shod na Vrhniki je prepovedan radi nekaterih izrazov na shodu v St. Vidu.

Podraže se brzojavke, telefonski in znamke za pisma.

Preki sod je proglašen v okrožji graškega vojaškega poveljstva.

Nemci zasedli Soissons.

Armada nemškega prestolonaslednika je te dni pričela zmagovito ofenzivo na prostoru med Reimsem in Soissonom ter so prekorale Aisno. Nemci so prodrli 30 kilometrov globoko. Včeraj so Nemci zasedli Soissons, ter so padle severozahodne utrdbe Reimsa. Nemci so ujeli v tej ofenzivi nad 35.000 sovražnikov in zaplenili nešteto materijala. Udarec je prišel za sovražnika na tem prostoru nepričakovano, ker je general Foch zbral na tem prostoru že iz prejšnjih bojev utrujene čete ter ni imel zadostnih rezerv. Nemška armada nadaljuje svoj pohod. Francozi in Angleži se bodo skoro gotovo mogli ustaviti ob reki Marni.

Načrti o vojaški diktaturi na jugu.

V hrvaškem saboru je bila velika vika in rabuka radi tega, ker se je očitelo čisti stranki prava, da je početkom vojske imela stike z gotovimi krogi, da bi se na Hrvaškem vpeljala vojaška diktatura, ki naj bi napravila prehod do lastne od Mažarov samostojne države. Frankovce so tudi slovenski listi zato prav grozno opsovali.

A mi lahko povemo še zanimive podrobnosti.

Pri tej akciji je bil udeležen tudi dr. Krek. Kakor jo je dr. Krek sam razlagal, je bila zadeva sledeča.

Dr. Krek je iskal stika do istih krogov, kakor frankovci in ga je tudi, kakor je sam pravil, dobil. Hotel je, da bi tudi na Kranjskem zavlada vojaška diktatura, ker je v svoji naivnosti mislil, da bo vojaštvo izpeljalo potem združenje Slovencev in Hrvatov v eno državo. Takrat je bil dr. Krek še popoln frankovec.

Takrat je dr. Krek bil tudi še velik nasprotnik Srbov. Saj je on vladi priporočal, da se naj razpusti „Slovenska Matica“, češ da se s tem srbofilstvu na Slovenskem prizadene najhujši udarec. Ta misel je bila sicer popolnoma napačna, a je značilna za tedanje mišljenje dr. Krekovo.

Dr. Krek je tedaj še imenoval imena vojaških dostojanstvenikov, od katerih je je upal, da bodo izpeljali njegov načrt o združitvi Slovencev in Hrvatov potom vojaške diktature v nasprotju z Mažari in Srbi.

Na poti je bila dr. Kreku kranjska dež. ustava. In tedaj je začel dr. Krek svojo borbo proti dež. odboru, ki ga je smatral kot zapreko na potu do teh svojih ciljev. Dr. Krekova fantazija se je čisto zapletla v te misli in je bil trdno prepričan, da bi vojaška diktatura strla ustavo in s tem odprla pot novim dogodkom.

Te misli so bile seveda čisto napačne. Naj služi ta naša pripomba k umevanju tedanjih dogodkov. Bilo je to sredi l. 1915.

Škoda, da je dr. Krek umrl in da ni kranjskega dež. zbora. Sicer bi imeli tudi mi lahko debato, podobno oni, ki se je vršila v hrvaškem saboru!

Gospodarske vesti.

VIII. avstrijsko vojno posojilo je predloženo v podpisovanje. Subskripcijski rok

traja od 28. maja t. l. do 2. julija t. l. To vojno posojilo se zopet izda v dveh oblikah, kot davkaprosto 5½% amortizacijsko državno posojilo in kot davkaproste 5½% od 1. septembra 1923 dalje polletno odpovedljive državne zakladnice. Subskripcijska cena amortizacijskega drž. posojila znaša 9250, odštevši ½% bonifikacije ter enomesečno obrestno bonifikacijo — 46, tako, da velja nom. K 100 tega vojnega posojila čistih K 9154. Subskripcijska cena državnih zakladnic pa znaša 96—, odštevši ½% bonifikacije, tako, da velja nom. K 1000 tega vojnega posojila K 955—. Pri obeh vrstah vojnega posojila se podpisovateljem odobrijo vnaprej trimesečne kuponske obresti za čas od 1. junija do 31. avgusta t. l. Kuponske obresti obeh vrst vojnega posojila dospejo v plačilo 1. marca in 1. septembra vsakega leta in dospe prvi polletni kupon v plačilo dne 1. marca 1919. — Tudi za VIII. vojno posojilo veljajo vse olajšave in ugodnosti, ki so bile v veljavi že za prejšnja vojna posojila, vrh tega pa je podpisovateljem tega vojnega posojila priznana še posebna ugodnost, obstoječa v tem, da se bodo zadolžnice VIII. vojnega posojila sprejemale po njih subskripcijski ceni mesto gotovega denarja v plačilo pri prodaji onih vojaških predmetov, ki se bodo po končani vojski ob demobilizaciji oddajali zasebnim strankam. Pri prodaji takih demobilizacijskih predmetov bodo oni kupci imeli prednost, ki bodo ponudili v plačilo kupnine od njih samih podpisane zadolžnice VIII. vojnega posojila. — Z ozirom na te izredne ugodnosti, ki se nudijo podpisovateljem VIII. vojnega posojila je pač upravičeno pričakovati, da bode uspeh tega vojnega posojila kar najsijajnejši in da bode prejšnja vojna posojila še presegel. — Prijave na vojno posojilo sprejema in daje vsa potrebna pojasnila oficijelno subskripcijsko mesto Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Koliko žita bo treba oddati? Nemški agrarci so ponudili ministerskemu predsedniku naj se za pokritje najnujnejše potrebe nepridelovalcev zahteva od 1 hektara za žito obdelane zemlje po 550 kilogramov. Iz dovoza iz Ogrske, Rumunije in Ukrajine bi državi ostale posebne rezerve za nepridelovalce. Čitaj današnji članek: Nov način za sege kmetijskih pridelkov.

Prevzemne cene za žita letine 1918. Prehranjevalnemu svetu na Dunaju je bil v zadnji seji predložen načrt prehranjevalnega ministra zaradi žitnih cen letine 1918. Posvetovanje o novih cenah je bilo odloženo na prihodnjo sejo, ki se ima vršiti te dni, ker so zahtevali zastopniki konsumentov naj se cene ugotovijo obenem z določitvijo načrta o razdelitvi žita oziroma žitnih izdelkov med nepridelovalce. V načrtu so bile naslednje, od centralne komisije za določanje cen priznane cene: za 100 kg pšenice ali pire po 55 kron (na Ogrskem 60 kron), za rž 55 kron (na Ogrskem 52 kron), za ječmen, oves, proso in koruzo po 50 kron, za ajdo pa po 100 kron, to pa zato, da bi se pridelovanje ajde posebno povzdignilo. Te cene z ozirom na visoke stroške pri kmetijskem pridelovanju gotovo niso previsoke, saj so na Ogrskem določene še višje cene; na Italijanskem in v Franciji je cena za pšenico določena celo na 75 frankov. Zvišanje cen kakor jih navaja omenjeni načrt gotovo ni tako visoko, da bi ta višja cena mogla nepridelovalce posebno težko zadeti. Kakšne cene pa se plačujejo za tihoapljeno žito po 400—1200 K in za moko kg po 14—22 K.

Racijoniranje mleka v Švici. Gospodarski departement uredi porabo mleka za celo Švico. Na osebo bo po njegovih določilih prišlo na dan po pol litra mleka. Tudi

poraba za obrtne namene se uredi.

Nova ogrska volivna pravica in kmetje. Državnemu zboru ogrskemu je bil predložen novi načrt za volivno pravico na Ogrskem kateri načrt so radikalci in narodni socijalni demokrati sprejeli z velikim odobravanjem, ker je za njih jako ugoden, za agrarce pa zelo neugoden in nepravilen. Posebno to velja za malega kmeta. Tovarniški delavec ima volivno pravico, čeprav ne plačuje nikakega davka, obrt in trgovina se smatra kot poklica prvega razreda, kmetijstvo pa se ne šteje v prvi razred že a priori. Tudi pri izvajanju volivne pravice so kmetje na slabšem. V mestih volivci glasujejo v svojem kraju, kmet pa mora jadrati v volivne centralne kraje, torej se glasovanje ne vrši niti v občini. Na ta način upajo nasprotniki kmetov, da se bo izgubil marsikateri kmečki volivni glas.

Uvoz živine iz Rumunije. Mirovna pogodba z Rumunijo vsebuje tudi več gospodarskih pogodb od katerih so nekatere znane. V časopisu je bilo čitati, da so se uvoz živine iz Rumunije delale pri sklepanju mirovne pogodbe gotove zapreke s strani Ogrske. „N. Wr. Tagblatt“ piše: „Cel svet ve, da se pri tem ni šlo za kake koncesije Rumuniji in da bi bila Rumunija že tudi preje mogla uvažati živino po primernih cenah pa so bili ogrski agrarci tisti, ki so znali uvz preprediti.“ Ako primerjamo štatistiko iz predvojnega časa se prepričamo, da Rumunija pred vojno nikoli ni mogla uvoziti v Avstrijo toliko, kolikor ji je bilo vsled posebnih izjemnih pogodb dovoljeno. Toliko v vednost, ker so vedno podobnih stvari obdolženi „oderuški“ agrarci, enkrat avstrijski, enkrat ogrski, kdaj pa oboji.

Pri oddaji sena in slame se bodo dale kmetovalcem posebne nagrade. Menda vendar ne v Avstriji. A gotovo ne, to velja je na Pruskem!

Rumunsko žito bo naša vlada plačevala tako: 100 kg pšenice ali rži po 38 levov (1 lev = 95 v.), ječmena, ovsa ali koruze po 29 levov, prosa po 31, fižola po 47, graha po 42, repice po 65, lanu po 75 levov.

Kuhanje žganja iz črešenj in višenj je prepovedano, a v slučaju če to sadje ni užitno in tudi ne sposobno za izdelovanje marmelade, izda urad za prehrano ljudstva na posebno prošnjo izjemno dovoljenje za kuhanje žganja. Omenjena prepoved kuhanja žganja velja seveda le za ono žganje, ki bi bilo namenjeno za prodaj.

Vse maksimalne cene za zgodnje sadje naj so bile določene od katerekoli oblasti so z min. naredbo z dne 19. maja razveljavljene.

Posiljanje sadja po železnici. Do 1. oktobra t. l. se sme sadje razpošiljati po železnici brez transportnega dovoljenja le v množinah izpod 50 kg, po tem roku pa je za vsako pošiljatev potrebno prevozno dovoljenje, ki ga je dobiti za Kranjsko pri podružnici „Poslovalnice za sadje in sočivje“ v Ljubljani, Gradišče 10.

Odpustitev dveh najstarejših črno-vojniških letnikov. Kakor se poroča z Dunaja, izide te dni odlok za odpustitev dveh najstarejših črno-vojniških letnikov in stopi takoj v veljavo.

Vojaški dopusti za kmetovalce. Kmetovalci bodo dobili v kar največ mogoče velikem številu vojaški dopust za žetev. Radi tega bo dobilo moštvo, ki ne pripada kmetovalskemu poklicu, dopuste odslej do 15. julija, po tem času pa kmetovalci.

Letina po srednji Evropi povsod dobro kaže, slabo pa v vzhodni Evropi. Vsled tega si želi Švedska približati osrednjimi silami, da ne bo čisto odvisna od prekomorskega prometa, ki ga obvladuje Anglija.

Odpravljeni izjemni prevozní tarifí

za prevoz plemenske živine po železnici. Ugodni prevozni tarifi za prevz plemenske živine po železnici so se odpravili. Kaj to pomeni se najbolje razvidi iz sledečega: po starem izjemnem tarifu je stal prevoz 20 ovas na razdaljo 700 km 88 K, kot brzovozno blago, danes stane isti prevoz 352 K. Tedaj se je prevozni tarif za štirikrat zvišal. Danes stane isti prevoz na isto daljavo kot tovarno blago še vedno 133 K toraj več kot preje brzovozno blago. Kmetje bodo od sedaj naprej prisiljeni pošiljali plemensko živino kot tovarno blago, ker je tarif za brzovozno blago neznasen. Pri nas se bo io posebno občutilo pri mladih prešičkih, ko bodo nastopile zopet normalne razmere. Danes namreč pri teh izredno visokih cenah tega še toliko ne bomo občutili. Gotovo je pa da bo po vojski po podraženih tarifih izmenjava plemenske živine zelo otežkočena. Ali je to tudi pospeševanje produkcije o kateri se toliko govori, lahko vsakdo sam presodi.

Dopuščanje deklet v kmetijske šole. Po „Deutsch. Agrarblatt“ (Praga) izvemo, da se je nemška sekcija češkega deželnega kulturnega sveta zavzela za pripust deklic v kmetijske strokovne šole. Ta korak gotovo ni neprimeren, ker je res že z ozirom na sedanje razmere več kot potrebno, da se jim te šole odpro. Bodoče žene mladih gospodarjev vendar potrebujejo poleg gospodinjkega tudi poljedelskega strokovnega znanja, da morejo možovo delo razumeti, ceniti in mu tudi pomagati. Tudi ne bo malo slučajev, ko bo morala žena nadomeščati moža, zaradi vojne pa bo sploh marsikatera kmetija ostala brez moškega naslednika in bo morala posestvo prevzeti hči. Ako naj posetvo dobro vodi, vendar ne sme ostati v vseh panogah gospodarstva nepoučena. Z dostopom v kmetijske šole bi tudi marsikatera meščanka se mogla posvetiti kmetijski mu stanu, in bi tudi razne kmetijske pisarne dobile takih pomožnih pisarniških moči, ki jim kmetijstvo ne bi bila španska vas. Moški obiskovalci kmetijskih šol bi se za učenje in svoj napredek veliko bolj brigali, ako bi bila navzoča tudi dekleta. To bi torej tudi vzgojno jako blagodejno vpliva o. (Marsikdo bi si pri tem morda mislil, da v gotovih ozirih morda le ne bi bilo dobro, ako šole obiskujejo mladeniči in mladenke skupaj. No, če se tu po dva in dva zagledata, če se najdejo pari, ki pozneje postanejo dobri zakonski ljudje, ali je kaj škode, ako si je vedo željen kmečki mladenič baš v kmetijski šoli našel svojo ukaželjno in kmetijsko izobraženo družico?) Ako imajo deklice pristop v razne trgovske šole, v razne obrtne strokovne šole, gimnazije itd., tedaj gotovo ne bi moglo škoditi, ako bi se jim omogočil dostop tudi v kmetijske strokovne šole.

Ruska svoboda rdečih bratov. Po poročilih petrograjske „Pravde“ je bilo v času od 1. januarja do 25. marca t. l. v Petrogradu oplenjenih nič manj kot 44.207 privatnih stanovanj in 26.317 trgovin in skladišč. V istem času je bilo javljenih mestnemu komisariatu 574.315 oboroženih cestnih napadov, žepnih tatvin in podobnega. Oficijska boljševiška statistika ceni s tem povzročeno škodo na 22.765.000 rubljev.

Cene za drva. Na Češkem velja cena za kubični meter trdih drva po 25 kron, postavljene k kaki vozni poti.

Doplačila za seno. Ker na naše uredništvo še vedno dohajajo vprašanja radi doplačil za seno v smislu naredbe z dne 27. septembra 1917, katere določila se tičejo za vse seno, ki je bilo oddano lansko leto od 15. junija naprej, pojasnimo vsem interesentom, da se imajo ta doplačila izvršiti za vse dobave in ne samo za one, ki ki jih je nakupilo deželno stolno mesto za krmila, torej tudi za ono seno, ki ga je vo-

jaštvo ali samo ali pa po svojih komisijonarijih pokupilo. Doplačila se ne plačujejo potom komisijonarjev ampak naravnost pridelovalcem.

Maksimalne cene v Ukrajini in naši avstrijski Krajini. Pri nas je določena cena za 100 kg pšenice na 40 K, v Ukrajini se plačuje za 80 do 82 kg po 300 K. 100 kg ovsane stane pri nas 30 K, v Ukrajini plačujejo vojaške oblasti istega po 200 K. 1 kg fižola stane pri nas 80 vinarjev, v Ukrajini pa 4 K. Ali je ukrajinsko blago res tako strašansko veliko bolje? Ali naj bo to morda vzpodbuda avstrijskemu kmetu, da bo produciral še več, da bo prideloval veliko več ovs, vsaj toliko, da bodo vojaški konji siti, kmet, pa lačen.

Nagrade za pobijanje divjih zajcev plačujejo državne oblasti v Avstraliji. Kdor zajca ubije ali vjame ga sme seveda tudi pojesti. Pri nas dela zajec tudi veliko škodo posebno v zadnjih treh letih. Ne zahtevamo nikake odškodnine, samo dovoli naj se nam, da jih smemo pobijati in loviti povsod. Kaj pomaga če ga ubijem na svojem zelniku. Prišel bo drugi, saj v gozdu jih je veliko, kajti najemniki lovišč jim zelo prizanašajo, ter jih pustijo rasti in debeliti na kmetove stroške, da jih bodo v časih največje potrebe mogli najdražje prodajati. Tudi zajci pečenki bi se odrekli, čeprav je ista pravzaprav naša, ker mi redimo živali. Če ne bo odpomoči, bomo morali začeti po boljševiško. Moj sadni vrt, delo in skrb 10 let je puščava. Pa mi bomo plačali po 80 vinarjev za drevo. Moj Bog ali sem se deset let trudil z vzgojo drevja zaradi bedaste odškodnine.

Graško občinsko gospodarstvo. Mestna občina graška izkazuje za leto 1918 nepokritega drimanjkljaja 14.019.000 K. Če se k temu prištejejo še razni nevračunjeni izdatki, katerim se ne bo mogoče izogniti, bo znašal celoten deficit graške občine okroglo 15 milijonov kron. Mestni svet namerava skleniti nove doklade in nove davke, da pokrije ta primanjkljaj.

Nerednosti pri praškem vojno-žitnem prometnem uradu. Znano je, da so več uradnikov tega zavoda zaprli. Sedaj so se vršile nove aretacije, ki dokazujejo, da so se nerednosti vršile v velikem številu, in sicer v meri, kakor se ni pričakovalo. Transportne listke se je delilo kar na debelo. Ugotovilo se je, da je 82 listkov uporabila zadruha v Nemškem Brodu. Razpečeval jih je potnik zavoda Anton Lederer. Na sled so prišli na tale način: Okrajno glavarstvo v Tešinu je dognalo, da se je vpeljalo v okraj precejšno množico krompirja s ponarejenimi transporthnimi listki. Sled je peljala k praškemu agentu Ledererju, katerega so zaprli, pa je izpovedal, da je listke dobil od Novotnya, katerega je plačal za vsakega po 2000 K. Lederer, ki je imel za praški zavod nakupovanje krompirja, je zavodu poveril tudi 27.000 kron.

Odškodnina za poginule vojaške konje. Doslej je veljalo, da je moral oni, ki je na dražbi kupil vojaškega konja, pa mu je isti poginil, to naznaniti v 14 dneh dotični poslovalnici, da mu kot odškodnino nakaže drugega konja. Ta rok je sedaj podaljšan na 3 tedne. Kadar kupec ob di obvestilo, da se mu poginuli konj nadomesti z drugim, ga mora odvzeti najpozneje v teku 3 mesecev, ker sicer potem oškodovanec izgubi pravico do nadomestila.

Kontrola na ogrski meji je silno stroga in malokdo z živili srečno pride skozi, ki si jih je na Ogrskem nakupil. To prihrano je porabil tudi nek prekanjenec, ki je prišel na vlak z zelo strogim uradnim obrazom in je ženskam konfisciral veliko surovega masla. V Dunajskem Novem mestu je izstopil in je hotel odnesti zaplenjen blago.

Ženske, ki so ga opazovale pa so spoznale na mah, da je le nesramen slepar, so ga pošteno preteple in ga izročile policiji.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Duhovni svetniki so postali gospodje: Jakob Rejec, župnik v Solkanu, Vinko Vodopivec, vikar v Kronbergu, Josip Godnič, kurat v Grgarju in Ignacij Leban, župnik v Batujah.

Odlikovan je bil orožniški nadomestni stražmojster Anton Štimec, doma iz Kočevskega okraja z železnim križem na traku hrabrostne svetinje. — Nadzdravnik dr. Josip Pogačnik v Krmini je dobil Najvišje pohvalno priznanje. Črnovojniški oskrbovalni oficijal dr. Ivan Mencinger je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje. Ritmojster Viktor Garzarolli pl. Thurnlack, veleposestnik na Razdrtem, je odlikovan z zaslužnim križem tretjega razreda z vojno dekoracijo, in meči. — Enajstič je odlikovan tekmo vojne stotnik v generalnem štabu g. Anton Lokar iz Ljubljane. Dobil je red železne krone III. razreda z vojno dekoracijo. — Osmič odlikovan je bil Ljubljancin iz Trnovega Ivan Šimnovec, štabni narednik 17. pešpolka, in sicer z dvema hrabrostnima svetinjama I. vrste, s štirimi svetinjami II. vrste, s Karlovim križem in z bronasto svetinjo. Poleg teh odlikovanj je dobil odlikovanec tudi še več drugih priznanj za svoje hrabro vedenje pred sovražnikom. — S častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje je odlikovan Tomaž Kosce, delavec v Drelejevici tovarni v Ljubljani. — Kadetni aspirant pri 97. pp. Joško Gruđen je bil povišan za rezervnega praporščaka. — Za stotnika je bil imenovan nadporočnik Josip Rasp, bivši pobočnik nad. bataljona gorskih strelcev st. 2, sedaj poveljnik neke postaje na južnem Tirolskem. — Padel je na južnem bojišču računski podčastnik Joško Missia. — Ljudskošolske vesti. Ana Lazar je nameščena za suplentinjo v Kropi, Alojzija Sever v Hinjah, Angela Doležal v Zeleznicah. — Koncipist dr. Just Garzarolli pl. Thurnlack je premeščen v finančno ministerstvo.

Poročil se je c. kr. okrajni komisar Anton Mencinger z gđ. Irmo Lebinger, trgovčev hčerjo iz Litije. — V Litiji brivec Franjo Ulaga z Zofijo Rožun. — Za doktorja vsega zdravilstva je na Dunaju promoviral g. Jože Kos. — Mestno policijo v Gradcu v kratkem podržavijo. — Kavarno „Wienerhof“ v Gradcu je kupil Karl Oton Šmidt, večletni restavrator pri „Slonu“ v Ljubljani.

Ljubezniv tast je neki Korošičak - Rojko pri Sv. Urbanu v Slov. Gor. Dne 12. t. m. je prišel njegov zet Pihler — vojaški invalid — ga prosit, da mu posodi nekaj orodja. Tast ga je zavrnil, ko je pa zet še dalje prosil, je tast vzel puško in ga ustrelil. — Ko se je 16 letni dijak Josip Sušelj kopal v Malem grabnu v Ljubljani, je vrgel neki deček kamen vanj. Udarac je bil tako silen, da je Sušelj vsled te poškodbe umrl v deželni bolnici. — Na železniškem tiru med Zagorjem in Savo se je vrgel pod vlak neki okoli 60 let star neznan mož. Vlak ga je povozil in neznanca so prepeljali na postajo v Zagorje, kjer je preminul. — Strela je udarila v hlev posestnika Iv. Koširja v Kovorju in mu ubila dve kravi, dočim je druga živina med tem ostala nepoškodovana. Meso so vaščani takoj kupili. — Ko je Marija Modičeva v Cerknici te dni zjutraj zgodaj hotela iti v hlev, je zaslislala pred hišo jok. Odprla je hišna vrata in našla na pragu v cunj zavito dete s pismom in stotakom. — V cerkev v Žalini je nekdo vlomil in odnesel srebrni kelih in novo monštranco. — Alojzij Grošelj, 41 let stari posestnik mož v Suojilah je v prepiru ubil hčer svoje sosedice Marijo Maselj. Obsojen je bil na 13 mesecev težke ječe. — Angela Mars iz Trbovelj je bila radi raznih tatvin obsojena na 4 mesece težke ječe. — Pred ljubljanskimi porotniki je bila oproščena Marija Bernik, posestnikova žena v Zg. Gorjušah, ki je umorila svojega otroka. Njen mož je v ruskem ujetništvu. — Obravnava proti sleparici perici Leopoldini Erzen iz Kranja se ni vršila, ker je obdolženka ušla iz zapora.

Umrli so: na Bledu inženir in posestnik Albert Kette, v Černicah posestnik Anton Slamič, na Studencu pri Devici Mariji v Pulju posestnikova soproga Marija Cimerman, v Knežaku nadučiteljeva soproga Marija Černik roj. Primc, na Dunaju Eleonova Endlicher roj. Pionička, na Dunaju Daniel Rožaj iz Kranja, pri sv. Trojici v Slov. Goricah kipar Lavoslav Perko, na Jesenicah Franica Rues, v Krškem Fani Perhanz soproga c. kr. dom. evid. nadoficijala, v Sp. Šiški gostilničar in posestnik Jakob Jesih.

V Ljubljani so umrli: c. kr. stotnik v pokopu Tomaž Markovič star 82 let, posestnik Franc Pozaršek, učenec 6. razreda II. mestne ljudske šole Miroslav Grad, Ana Sirk učiteljica, medicinec Martin Dokler iz Doba pri Domžalah, trgovka Frančiška Oman, gđ. Marijana Terpoteč, ga. Fani Wölfling.

Listnica uredništva.

Velike Lašče, Idrija: Prihodnjič!

Podpisujte VIII. avstrijsko vojno posojilo!

I. Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ amortizacijsko državno
posojilo netto po 91.54;

II. davkaproste $5\frac{1}{2}\%$ državne zakladnice
netto po 95.50.

Prijave sprejema oficijelno subskripcijsko mesto

Kranjska deželna banka v Ljubljani,

ki dovoljuje v to svrho tudi komunalna in hipotekarna posojila.

Podpisujte VIII. avstrijsko vojno posojilo!

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

==== izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje ====

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predujme na blago. — Eskomp-
tira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge
na knjižice obrestuje po 4%. — Vloge na tekoči račun po dogovoru.